

Týdenní téma: Krteček vítá sluníčko: „Zahřej zemi maličko!“

**Březen je kus neposedy,
kde jen může, láme ledy.
Hleďme toho siláka!
Slunce z mraků vyláká.**

Oblast poznání

1/ Seznámíme děti s příchodem jara (v letošním roce začíná 20.3.), zopakujeme si také roční období a jejich znaky, pojmenujeme aktuální měsíc, můžeme zopakovat měsíce v roce. Dříve se lidé po dlouhé zimě, kdy jsou krátké dny a dlouhé noci, na teplejší dny těšili a vítali jaro vynášením „zimy“ ze vsi. Zimu představovala figurína Moréna (někde Smrtka), která byla vytvořená z větví nebo ze slámy, často oblečená do bílých šatů a ozdobená věncem z vaječných skořápek nebo ulit šneků. Ta představovala vše zlé spojené se zimou: mrazivé zimní dny, ale také dlouhé noci a vše, co lidem škodí. Za zpěvu písní byla slavnostně vynesena ze vsi a poté spálena nebo utopena, případně shozena se skály. Písně, které si při této příležitosti můžeme zazpívat jsou například:

*Přišla jaro do vsi, kde jsi jaro, kde jsi?
Byla zima mezi námi, ale už je za horami,
húhúhú, jaro už je tu.*

Známa je rytmická říkanka:

<i>Zimo, zimo, táhni pryč nebo na tě vezmu bič.</i>	<i>- tlesknutí na každé slovo</i>
<i>Zatahám tě za pačesy za ty hory za ty lesy.</i>	<i>– tlesknutí na každou slabiku</i>
<i>Až se vrátím nazpátek, svléknu zimní kabátek.</i>	<i>– svlékání kabátku</i>

Po vynesení Morény se lidé veselili, tančili, hodovali, často hlavním pokrmem byla pučálka, jídlo z naklíčeného hrachu.

Příchodem jara se příroda probouzí ze zimního spánku, začínají práce na poli, sadu a na zahrádce – prořezávají se stromy, upravují se pole, postupně se sejí a sázejí nové rostliny. Čemu říkáme zimní spánek?

2/ Na jaře pokračuje prodlužování dne, sluníčko svítí více hodin a je tepleji. Postupně odkládáme zimní oblečení, tráva se znovu zelená, na stromech a keřích pučí nové listy, stromy postupně rozkvétají a objevují se také první kytičky – sněženky, které začínají kvést v době, kdy ještě leží zbytky sněhu, bledule, sasanky, fialky, krokusy, petrkliče, pampelišky, podběly, na zahrádkách rozkvétají narcisy a tulipány. Ideální je pracovat také s obrázky – s encyklopediemi nebo s internetem. Probouzejí se zvířátka, vracejí se ptáci z teplých krajín, pozorovat můžeme hmyz.

3/ Upevňujeme znalosti dětí: zopakujeme si, co jsme se již dověděli o životě ptáků, vzpomeneme si, kteří ptáci před zimou odlétají, kteří přezimují a jak jim pomáháme. Hovořit s dětmi budeme o návratu ptáků a o tom, proč na zimu odletěli (nedostatek potravy). Jmenujeme alespoň čápa, vlaštovku, špačka. Můžeme hovořit o tom, kde a z jakého materiálu vlaštovky a čápi staví svá hnízda i o tom, že u nás přivádějí na svět své mladé.

4/ Na jaře se probouzejí zimní spáči. Opakujeme, jak přezimovala volně žijící zvířátka, jak přečkali zimu zimní spáči. Jmenujeme alespoň medvěda, jezevce, žáby, hady, hmyz, zastavíme se u včel – čím jsou pro člověka užitečné? Na procházkách můžeme s postupujícím jarem včely pozorovat. Povíme dětem, že na jaře se rodí mláďátka.

5/ Rozvíjíme ekologické cítění dětí, učíme je správnému chování k přírodě – netrháme květiny ani nelámeme větve stromů, odpadky odhazujeme do nádob k tomu určených.

Předmatické představy

1/ zjišťujeme pravdivý a nepravdivý výrok, hrajeme hru „pravda x nepravda“. Např. Je pravda, že trojúhelník má čtyři rohy? Atd. (např. časopis Matematika str.19)

2/ trvá práce s pojmy označujícími rozměry (velký x malý, široký x úzký, tlustý x tenký, vysoký x nízký, dlouhý x krátký, těžký x lehký). Vzájemně porovnáváme různé předměty.

3/ trvá také hra „přibyl x ubyl“

Oblast řeči

1/ čteme říkanky a básničky s jarní tematikou, veršované pohádky. První nebo druhou básničku, případně tu delší, třetí, spojenou s pohybem se můžeme s dětmi naučit zpaměti.

*Na větvičce jívý
dějí se dnes divý.
Kočky tam kvetou bílé,
hebké jsou a roztomilé.*

*Táta včera na venku,
našel první sněženku
vedle petrkliče,
zima už je pryč!*

*Jaro (Alena Gondeková)
Slunce volá na sněženku.
Jaro, jaro, už je venku!
Pěkně nastav bledá líčka
a usměj se do sluníčka.
Budí také petrkliče
luk a strání zlaté klíče,*

- naznačujeme volání rukama u úst
- nastavujeme "sluníčku" obě tváře
- máváme oběma rukama ke sluníčku
- růst kytičky ze dřepu rukama směrem vzhůru

*ať probudí háje, sady,
že je jaro zase tady!*

*- rozhlížíme se kolem sebe
- radostný výskok*

Jarní (z knížky M. Černíka, Český rok Josefa Lady)

*Co je připravené k zelenání,
co je připravené do květů,
tomu zima nezabrání.
Jaro už je tu!*

*Co je připravené ke zpívání,
co je připravené k rozletu,
tomu zima nezabrání.
Jaro už je tu!*

Sněženka (Zuzana Doubravová)

*Na naší zahrádce sněženka bílá,
do svojí sukénky sníh sobě sbírá.
Vedle ní narcis se žlutou hlavičkou*

*poprosí o barvu zářivé sluníčko.
Bledule, podběl, maličké fialky
vykouzlí úsměv náš, zavoní do dálky.*

Jaro (Alena Chudobová)

*Na dveře již jaro ťuká,
sníh odtává, led už puká,
mokrý sníh pod sebou skrývá
jara květ, jenž prvním bývá.*

*Květ sněženky bílý, malý,
krásu jara poodhalí,
sněženky ten čistý květ,
začíná se rozvíjet.*

*Poupátka pod sněhem trčí,
kvítečky se k zemi krčí,
květy mají barvu sněhu,
odkrývají krásu, něhu.*

*Ve sněžence sněhobílé,
probouzí se jarní chvíle,
ve sněženkách dřímá kouzlo,
ze sněhu do trávy vklouzlo.*

*Ve sněhu se kvítek bělá,
potěšení lidem dělá,
i když sníh je ještě venku,
jaro dýchá na sněženku.*

*Sněženky jsou kvítky něžné,
vyrostlé v pokrývce sněžné,
z poupátek se rozvil květ,
voní jarem, těší svět.*

2/ hrajeme si s rýmy – hledáme slova, která se rýmují (kosa-rosa-vosa, nos-kos, školka-holka, stůl-půl, květ-svět, led-med)

4/ přečteme si přiložené pohádky a vedeme s dětmi rozhovor na daná témata – rozvíjíme nejen komunikační dovednosti, ale také upevňujeme znalosti z oblasti přírody.

3/ snažíme se určit dlouhou slabiku ve slově. Jde o velmi náročný úkol pro děti, proto začínáme od krátkých a jednoduchých slov. Pomoci si můžeme znázorněním slova na obrázku pomocí kostiček lega, kdy krátká kostička je krátká slabika, dlouhá znázorní dlouhou slabiku (např. vá-za: dlouhá kostka, krátká kostka), a poté vytleskáme společně s vyslovením (rytmizace). Přecházíme vždy od jednoduššího ke složitějšímu.

4/ gymnastika mluvidel – procvičujeme mimické svaly (široký úsměv – vyslovujeme X nebo Í – poté rty do kroužku – vyslovujeme Ú a ústa doširoka otevřená – Á), mlaskáme (jazykem o horní patro – jako když cvakají podkovy)

Rozvoj estetického vnímání

1/ malba – rozkvetlá louka, rozkvetlý strom – práce s barvami, pečlivost. Použít můžeme i tiskání např. bramborovými tiskátky a dokreslit, květy na strom můžeme doplnit např. otiskem korkové zátky případně nalepit pomačkaný krepový papír.

2/ zpíváme dětské písničky s tematikou počasí nebo jara, např. Prší, prší, Hřej, sluníčko, hřej, Jednou se sluníčko probudilo a další, pracujeme s dětským hlasem (při zpěvu nekřičíme, nešeptáme, dbáme na výslovnost).

3/ naučíme se písničku „Vstávej, sluníčko“ – text a noty v příloze

Oblast pohybová

1/ trénujeme obratnost – zdoláváme překážky, překážkovou dráhu – podlézáním, přelézáním, překračováním, plazením, lezeme na žebřiny (průlezky) – dbáme na bezpečnost, správné držení (dlaň objímá tyč, palec je vždy proti prstům).

2/ trvá taneční krok – snažíme se sladit pohyb dětí s rytmem, můžeme jim poskytnout ke cvičení šátek nebo stuhu.

3/ máme-li tu možnost, nabídneme dětem při pohybu venku švihadlo nebo velkou obruč ke skákání nebo podbíhání lana, skáče panáka.

Pracovní činnosti

1/ z barevného papíru (papír si můžeme i vyrobit) poskládáme tulipán (z trojúhelníku otočením rohů vzhůru a zarýhnutím), nalepíme a dokreslíme (práce s papírem – skládání, technika lepení)

2/ jarní kytičku nebo sluníčko nakreslíme tužkou a tvar vyplníme mozaikou z kousků barevného papíru nebo kousků zmačkaného krepáku (děti trhají nebo stříhají kousky z proužků papíru a lepí, v případě krepového papíru utržený kousek zmačkají do kuličky a nalepí). Dbáme na soustředění při práci, na její dokončení a na pečlivost. Mozaiku můžeme vytvořit také tiskáním.

3/ zajímavé pro děti jsou pěstítkové pokusy, můžeme proto zasadit například osení nebo nejružnější bylinky a pozorovat jejich růst.

3/ upevňujeme sebeobsluhu při oblékání, nadále trénujeme vázání kličky, děti by měly umět zapínat knoflíky a zipy, poskládat oblečení a uložit je na místo.

Dlouhodobé úkoly na pobyt venku:

Pozorujeme znaky jara – změny počasí a s tím spojenou změnu našeho oblékání, mění se činnosti, které venku děláme. Častěji slyšíme zpívat ptáky a také začínají bzuchet včelky, mouchy, najít můžeme mravence a další hmyz. Sledujeme, kdy se vrátí vlaštovky, kdy uvidíme první včelky atd. Pozorujeme přírodu – první jarní květiny si prohlédneme,

pojmenujeme, pozorujeme pupeny na stromech a první listy, kvetoucí stromy a keře – pozorujeme alespoň šípek, ovocné stromy, ukážeme si kočičky.

Jak sluníčko usmířilo hádavé pastelky

Byla jednou jedna holčička a ta se jmenovala Alenka. Bydlela s maminkou a tatínkem v malém domku se zahrádkou. Na zahrádce bydlely slepice s kohoutem. Slepice byly jako obvykle bílé, ale kohout byl celý hnědý. Byl proto moc smutný, protože se mu slepice stále posmívaly. Alenka moc ráda kreslila, a tak měla největší radost z nových pastelek, které dostala k narozeninám. Hned je chtěla vyzkoušet, šla na zahrádku, posadila se k zahradnímu stolku, připravila si papír a otevřela krabičku s pastelkami. Rozhlédla se kolem sebe a přemýšlela, co by novými pastelkami nakreslila. Dříve než se ale rozhodla, ozvalo se z domku maminčino volání. Alenka nechala pastelky na stolku a běžela se maminky zeptat, co potřebuje.

Vtom se to stalo. V krabičce zachrastilo a pastelky jedna za druhou vyskákaly na stůl. Červená pastelka nafoukaně zvolala: „Já jsem nejkrásnější na světě! Jen se podívejte, kolik věcí kolem je červených.“ Pastelky se rozhlédly. A opravdu. Uviděly červenou střechu domku, na záhoně červené růže, ředkvičky, jahody a před domem červené auto. To však bojovné pastelky nepřesvědčilo. Zelená pastelka zakřičela: „To není pravda! Nejkrásnější barva je zelená. A všechno kolem by mělo být zelené.“

Ostatní pastelky se přidaly a jedna přes druhou se překřikovaly:

„Nejkrásnější barva je modrá.“ „Nejkrásnější barva je černá!“ „Nejkrásnější barva je bílá...“ „Ticho! Poslouchejte mne!“ volala žlutá pastelka. „Nejkrásnější barva je přece žlutá, protože žluté je slunce, které tak pěkně svítí a zahřívá celou zemi.“

Vtom přiletěl k pastelkám hnědý kohout, který do té chvíle seděl smutně opodál a všechno poslouchal. „Já vám poradím,“ zakokrhoval. „Slunce je vysoko, vidí daleko. Ať ono rozhodne váš spor.“ Pastelky souhlasily. „Ale jak se k němu dostaneme? Nejsme ptáci, nemáme křídla,“ volaly. Kohout řekl: „Já s vámi zaletím blíž ke

slunci. Vyskočte si na mne, chyťte se dobře mých dlouhých pírek na ocase, ať nespadnete.“ Pastelky kohouta poslechly, pevně se chytily, kohout zamával křídly a vzletl. Nejprve vyletěl na plot, z plotu na střechu kurníku. Pastelkám se z té výšky zatočila hlava. Pohlédly k nebi a uviděly krásné, zářivé žluté slunce. Zdálo se jim, že jsou od něj opravdu jen malý kousek.

A opět jedna přes druhou začaly na sluníčko volat: „Vid', sluníčko, že je nejkrásnější červená!“ „Ne, zelená!“ „Modrá!“ „Žlutá!“ „Ale ne, bílá...“ Sluníčko se na ně podívalo k zemi a řeklo si: „Potřebují trochu zchladit.“ A přitáhlo si jako peřinu malý modrý obláček. Píchlo do něj svým žhavým paprskem a z obláčku začalo pršet. Deštík pokropil pastelky a začal pomalu rozpouštět jejich barevné tuhy. V tom okamžiku se stal malý zázrak. Rozpuštěné tuhy pastelek obarvily peřičku na kohoutově ocase a začaly stékat na zem. Jak to kohout zpozoroval, radostně zakokrhoval. Pyšně se vzhlížel v zrcátku kaluže a byl v té chvíli tím nejšťastnějším kohoutem na světě.

Sluníčku se to barevné čarování tuze zalíbilo, a tak vyslalo svůj paprsek k zemi, aby se trochu té barevné krásy dostalo i k němu nahoru. Na obloze se objevila nádherná zářivá stuha. Měla mnoho barev, které přecházely jedna v druhou. Pastelky úžasem oněměly. Dívaly se nahoru a vzdychaly:

„To je krása!“

A sluníčko se na ně vesele smálo a volalo: „Už víte, která z vás je nejkrásnější?“

Na zahrádku přiběhla Alenka. Pohlédla na oblohu a volala: „Už neprší a na obloze je duha. Ta je krásná. A kolik má barev! To je dobře, že je svět tak barevný. Proto je tak hezký a veselý! Už vím, co si nakreslím. Přece náš dům, zahradu, barevného kohouta, slepičky a duhu se sluníčkem. To bude ten nejkrásnější obrázek pro maminku!“

Milada Šromotová a Iva Přikrylová, MŠ Sluníčko, Kroměříž
Ilustrace Iva Hybíkova - 5 let, tamtéž

O VLAŠTOVIČCE

František Tenčík

Byla jednou jedna vlaštovička.

Jak to bylo s tou vlaštovičkou?
Jak to s ní jenom bylo? Už vím! Už vím!

Pršelo a pršelo. Pršelo na pole,
pršelo na zahrádku, pršelo na dvo-
reček.

Ivánek seděl v kuchyňce a díval
se oknem, jak prší.

A jak se tak díval oknem na dvo-
reček a na zahrádku a na pole, jak
se tak díval, jak prší – najednou se
něco před oknem mihlo.

Co to jen bylo?

A zas se to mihlo. Od země vzhů-
ru a shora dolů. A znovu od země
vzhůru.

„Maminko! Maminko! Co to je?“

„Vlaštovka, Ivánku, vlaštovička.“

Vlaštovička létala a létala. Od země vzhůru a zas k zemi dolů.

„Nezmokne vlaštovka, maminko?“

„Přestává pršet. Nevidíš?“

Mračna se trhala a vysvitlo sluníčko. V kuchyňce bylo víc světla.

A vlaštovka létala vzhůru a dolů.

„Proč ta vlaštovička tak létá, maminko? Proč pořád létá nahoru, dolů,
nahoru, dolů a zase a zas?“

„Otevři dveře, Ivánku, a podívej se. Ale pomalu, pomaloučku!“

Ivánek otevřel dveře, pomalu, pomaloučku, vystrčil hlavu a díval se.

A co viděl?

Nahoře pod stříškou bylo něco jako košíček, a košíček to nebyl. Bylo to
vlaštovčí hnízdo. A bylo plné mladých vlaštoviček. K tomu hnízdu vlaštov-
ka létala a vlaštovičky krmila.

Ta naše vlaštovička-švitořička.

(Ivánek)

JAK PAMPELIŠKA ROSTE

Josef Kožíšek

Pod jabloní se zelenaly listy pampelišky. Vítek na ně chodíval králíkům, Baruška krůtám a housatům. Králíci jedli také jiné lupení, ale pampelišku chroupali nejraději. Každý lupínek byl křehký a šťavnatý, až z něho prýštila bělavá šťáva.

„Rád bych věděl,“ povídal Vítek tatínkovi, „kde pampeliška vezme tolik vláhy, aby napojila mlíčkem všechny listy?“

„Zeptej se kořínku,“ usmál se tatínek.

Vítek už tatínka znal; věděl, že chce, aby si prohlédl rostlinu dobře. Šel tedy do zahrady a pozorně vykrájel drn kolem pampelišky. Potom ji polehounku vytahoval i s kořenem. Kořínek vězel v půdě jako kolík.

„Aha,“ řekl si Vítek. „Když jsem oněhdy vytrhl kopřivu, ukázal se kořen jako provázek. Plazil se od kopřivy stranou, jako by šel z domova na cestu a hledal ve světě vodu. Ale tady u pampelišky je to jiné. Kořínek se zavrtal do země jako mrkvička. Neutíká z domova, proto potřebuje, aby voda přicházela k němu. Kdo mu ji asi přivádí?“

Vítek si potom prohlížel listy. Kořen jich nesl na hlavě celý trs. Některé se rozložily po zemi jako hvězda, jiné stály nad kořenem jako zelená nálevka.

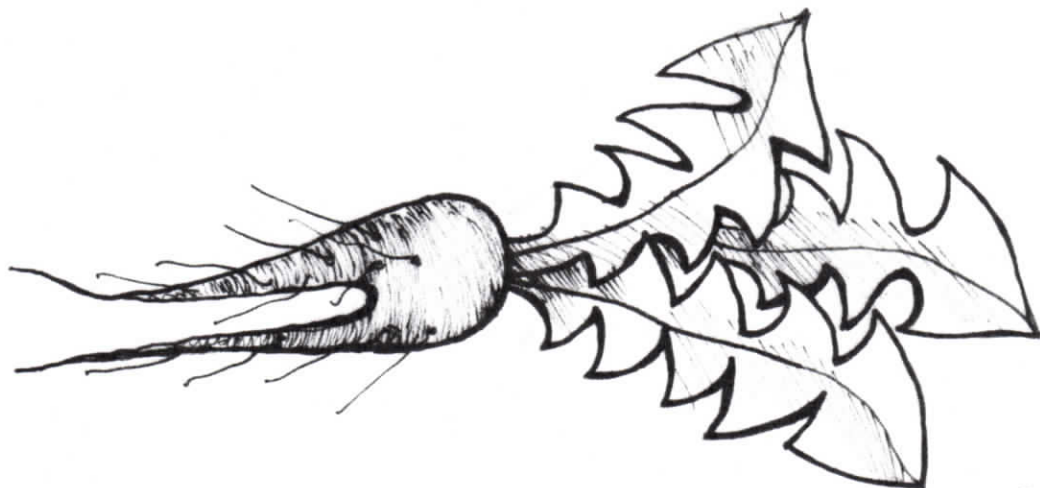
„Už to mám!“ vykřikl Vítek, když si vzpomněl na nálevku. Běžel domů a tam se chlubil: „Už vím, jak je to! Když prší nebo padá mlha, pampeliška chytá vodu jako do kornoutu. Voda stéká po listech právě tam, kde čeká kořínek. Ten dostane tolik vláhy, že připraví mlíčko pro všechny lupeny.“

„Ano, máš pravdu,“ řekl tatínek a čtverácky dodal: „Ale pane, to ještě není všecko. Voda nezůstává jenom u kořínků, ale nasakuje do okolní půdy. Potom přijde slunce, vysuší půdu a kořínek si naříká, že je v suchu.“

„Nenaříká,“ nedal se Vítek. „Ty druhé ležaté listy přikryly půdu kolem kořene a nepustí slunce, aby ji vysušilo. Zůstane v ní vlhko a kořínek má zase po nouzi.“

„Dobře pozoruješ,“ pochválil otec hochu. „Kořínek se stará o listy a listy mu pomáhají.“

(Ráno)

Dagmar Šottnarová
Jaro 33

Vstávej sluníčko

♩ = 156

D

A

D

Vstá - vej už slu - nič - ko, vstá - vej a hřej,
Smě - je se slu - nič - ko na ten náš svět,

Hm

Em

A

D

krás - ně je na svě - tě, ne - zha - sí - nej,
jas - né a ku - la - té, zla - té jak med.

Em

A

D

U - směj se do ro - sy a kdo tě po - pro - sí,
Svět - lo i tep - lič - ko to na - še slu - nič - ko

A

D

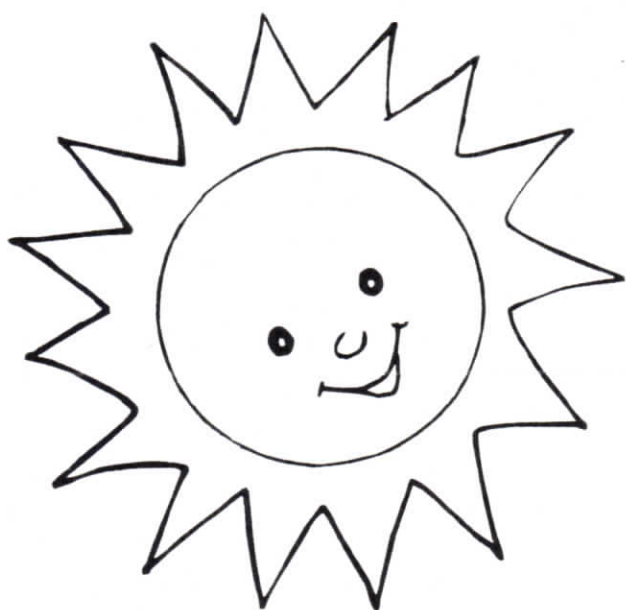
Fine

A

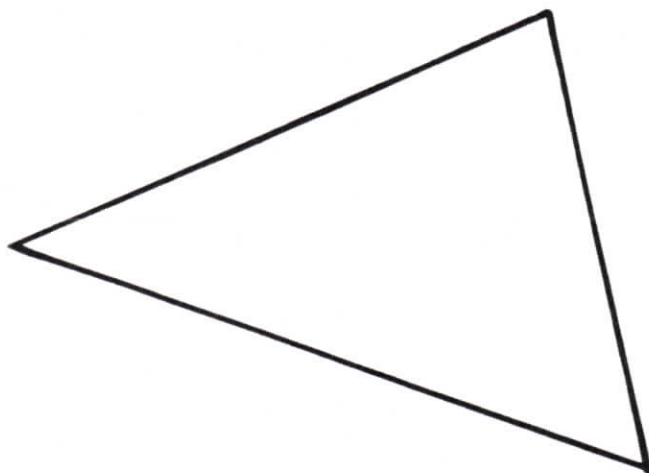
ú - směv mu dej, ú - směv mu dej,
vy - kou - zlí hned, vy - kou - zlí hned.

D.C.al Fine

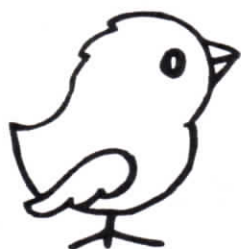
Je to pravda ?

- TROJUHOLNÍK MÁ 4 ROHY.
Je to pravda? Ne, není to pravda.

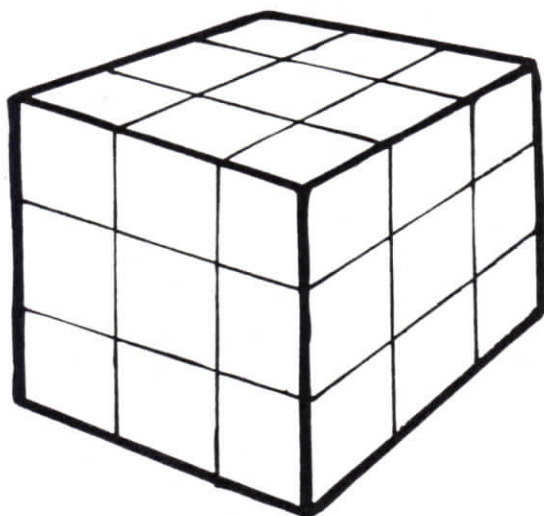
- SLUNÍČKO JE ŽLUTÉ.
Je to pravda? Ano, je to pravda.

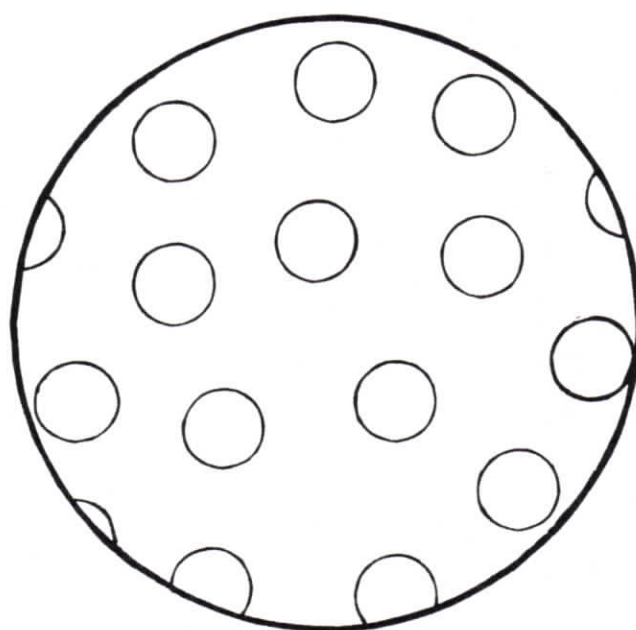
- KUŘÁTKO ŽIJE V LESE.

- V HNÍZDĚ JE MÁLO VAJÍČEK.

- KOSTKA JE ŠPIČATÁ A PROUŽKOVANÁ.

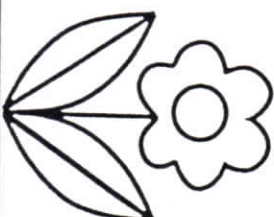
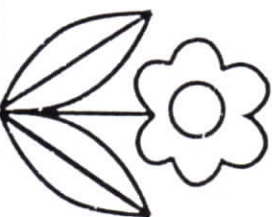
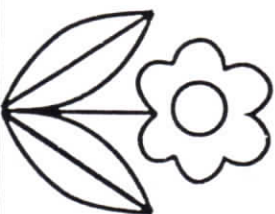
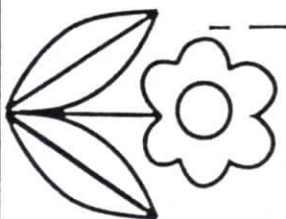
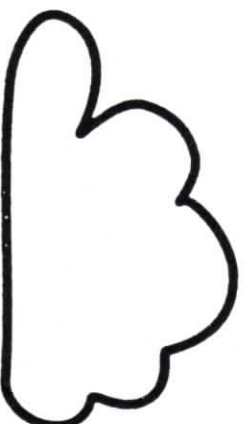
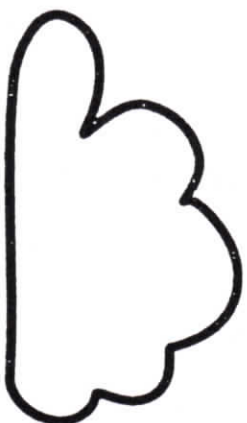
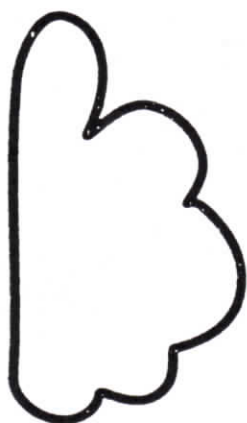
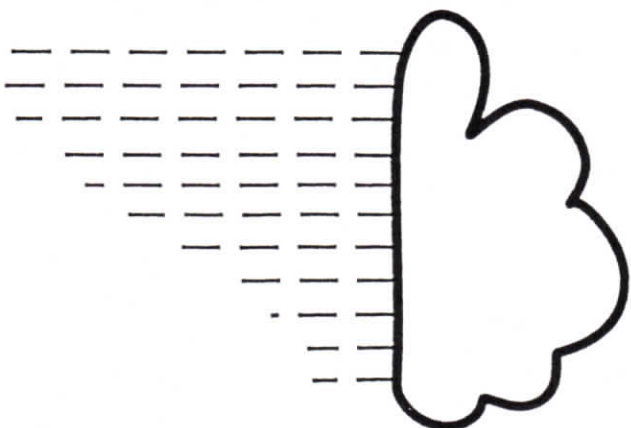

- BALÓN JE ŠPIČATÝ A PROUŽKOVANÝ.

- Vybarví jen obrázky s nepravdivými tvrzeními.

7. Prší

Prší, prší,
jen se leje.

VČELIČKA A KYTIČKA

Pomůžeš včelce, aby se dostala ke kytice? Pozor: sprej a masožravá květina nahoře jsou pro včelky nebezpečné!

